

Plánování rozvoje obce: strategie, nástroje, inspirace
Krajský úřad Libereckého kraje

SPONTÁNNÍ SUBURBANIZACE VERSUS PROSTOROVÉ PLÁNOVÁNÍ ROZVOJE OBCE Z POHLEDU SOCIÁLNÍ GEOGRAFIE

Doc. RNDr. MARTIN OUŘEDNÍČEK, Ph.D.

Liberec

19. května 2011

Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze
Urbánní a regionální laboratoř

CO JE TO SUBURBANIZACE?

Suburbanizace – co to je a jaké má formy

- Rezidenční a komerční suburbanizace
- Urban sprawl
- Suburbium, satelitní městečko
- Specifika české suburbanizace

Suburbanizace

- proces stěhování rezidenčních, komerčních a dalších funkcí z jádrového města do jeho zázemí
- residenční – stěhování obyvatelstva
- komerční – stěhování ekonomických aktivit (obchod, administrativa, výroba, skladování, zábava)

Urban sprawl – sídelní kaše

- nekoordinovaný rozvoj bez ohledu na okolní prostředí (krajina)
- typický suburbanizovaný výstavkový charakter
- závažný dopad na životní prostředí

ím

na

WWW.SUBURBANIZACE.CZ

Vítáme Vás na webovém portálu

SUBURBANIZACE | Česká republika

• ÚVOD

• TEORIE

• ANALÝZY

• PROBLÉMY

• AKTÉŘI & INSTITUCE

• RADY & NÁVODY

• KOMIKSY & PŘÍBĚHY

• PŘÍKLADY

• PŘÍPADOVÉ STUDIE

• FOTOGALERIE

• SLOVNÍČEK

• ODBORNÉ

• STUDENTSKÉ PRÁCE

• POPULÁRNÍ

• ODKAZY

• KONFERENCE

• VÝSTAVY

• DISKUSE & NÁZORY

• O ČEM SE PÍŠE

• O PROJEKTU

• KDO JSME

• KONTAKT

1 / 392

[DNES | CELKEM]

O webovém portálu [suburbanizace.cz](http://www.suburbanizace.cz)

Webový portál www.suburbanizace.cz je určen pro široký okruh zájemců o subúrbánní rozvoj z řad odborné i laické veřejnosti. Cílem autorů webových stran je předat informace a zkušenosti s fenoménem suburbanizace v České republice, diskutovat problémy spojené se subúrbánním rozvojem, uvádět dobré a špatné příklady nakládání s fyzickým i sociálním prostředím v zázemí českých měst. Ačkoliv jsou texty zpracovávány odborníky na výzkum tohoto procesu, je obsah webu věnován všem potenciálním uživatelům subúrbánního prostředí a důležitým hráčům, kteří mohou ovlivňovat budoucí vývoj obcí v zázemí českých měst správným směrem.

Tématům suburbanizace, subúrbánního rozvoje a urban sprawl je věnováno ve světě mnoho pozornosti. Náš web je věnován specificky české suburbanizaci, životu a problémům v subúrbíích i dopadům tohoto procesu na ostatní části českých metropolitních území. Webový portál je otevřený pro příspěvky dalších autorů i názorům veřejnosti. Slouží zároveň jako zdrojnice informací pro středoškolské a vysokoškolské studenty a pedagogy. Webový portál byl vytvořen s podporou projektu Ministerstva životního prostředí.

Vaše náměty a připomínky k obsahu stránek www.suburbanizace.cz si rádi přečteme na adrese suburbanizace@centrum.cz

www.suburbanizace.cz | UK PŘF · katedra sociální geografie a regionálního rozvoje | 2008

NEGATIVNÍ A POSITIVNÍ DŮSLEDKY

Vybrané problémy suburbanizace

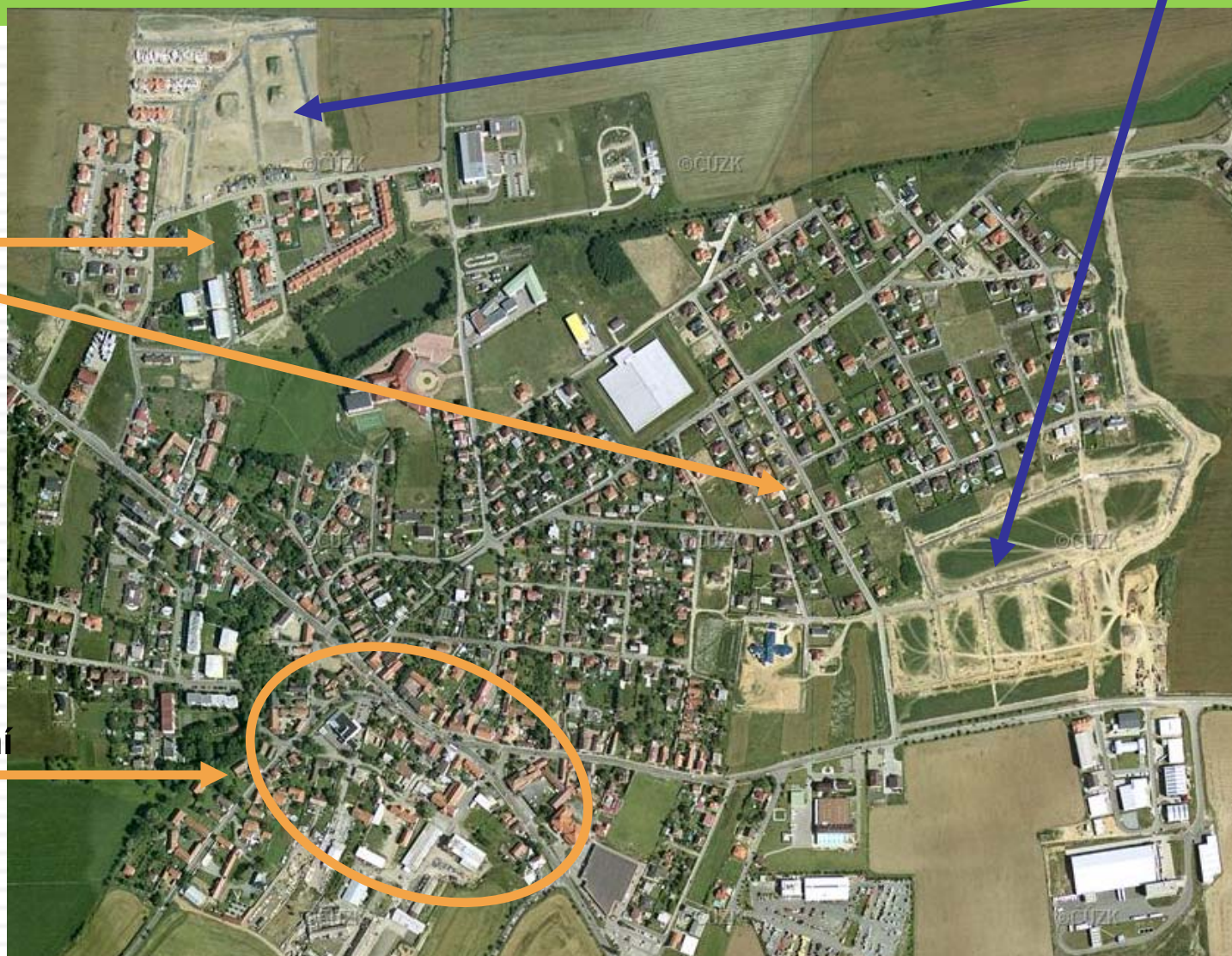
- Doprava a technická infrastruktura
- Architektura (podnikatelské baroko)
- Urbanistická struktura sídel (urban sprawl)
- Oslabování pozice zdrojových oblastí (odliv bohatších lidí a daní)
- Sociální polarizace suburbánních sídel
- Nehlášení k trvalému pobytu
- Demografická vlna a sociální infrastruktura

Rozsah - příklad Jesenice

Další výstavba

Nová
výstavba

jádro původní
obce

Vztah k původnímu sídlu

Fyzické prostředí

- ❑ Nedostatek veřejných prostor, bez chodníků
- ❑ Často nízká urbanistická a architektonická kvalita
- ❑ Rozvolněnou zástavbu v příměstské krajině lze obtížně obsloužit veřejnou dopravou → silná závislost na automobilu při veškerém pohybu (každý dospělý člen domácnosti = 1 automobil)
- ❑ Omezený vstup do volné krajiny, nedokončená síť cest pro pěší

EUFÍ Tel.: 602 250 943, 257 952 378
E-mail: info@eufi.cz · www.eufi.cz

řadové domy
4 + kk + garáž
Cena od
2 990 000
do
3 990 000

K nastěhování ihned
**NAVŠTIVTE
VZOROVÝ DŮM!**

CHYŇE NA VYHLÍDCE - I. etapa

EUFÍ Tel.: 602 250 943, 257 952 378
E-mail: info@eufi.cz · www.eufi.cz

Samostatné domy
3 + kk + garáž
4 + kk + garáž
5 + kk + garáž
Cena od
3 290 000
do
5 690 000

CHYŇE NA VYHLÍDCE - II. etapa

Architektonická kvalita

- ❑ Podnikatelské baroko
- ❑ Nerespektování původního rázu sídla
- ❑ Změť nesourodých architektonických stylů, nebo naopak fádní uniformita

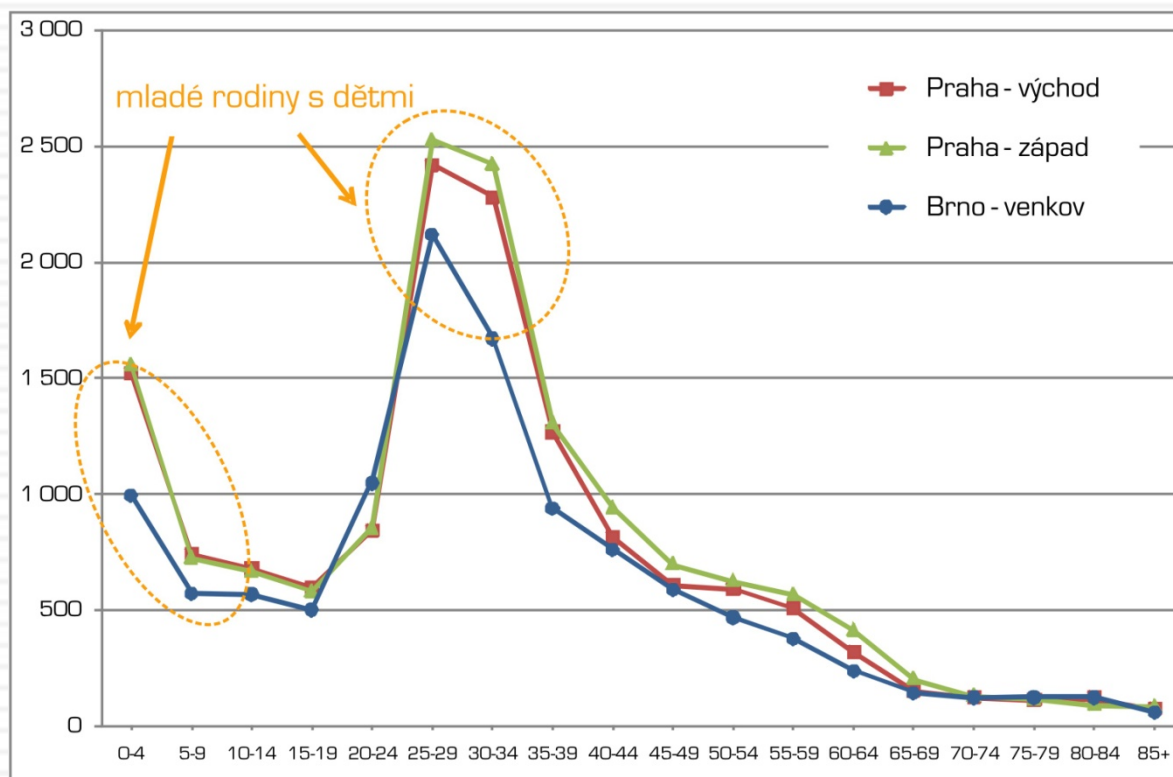
Architektura

Kdo přichází do zázemí?

- specifická demografická, sociální, ekonomická skladba nových obyvatel
- především mladé rodiny s dětmi

Kdo přichází do zázemí?

- ❑ nadprůměrné dosažené vzdělání
- ❑ vyšší ekonomický status
- ❑ většinou přicházejí z jádrového města

Vzdělání	Struktura přistěhovalých	Podíl v populaci	
		Praha	zázemí
Základní	14,6	16,7	21,7
Střední bez maturity	32,5	28,8	39,3
Střední s maturitou	33,8	35,7	28,8
Vysokoškolské	19,2	18,8	10,2
Celkem	100,0	100,0	100,0

Sociální infrastruktura

- proměňující se nároky na sociální infrastrukturu – silný vliv socio-demografické struktury nově příchozích na kapacitu
- významné zastoupení určitých věkových skupin – děti – nedostatečná kapacita škol

Sociální prostředí

- sociální polarizace
 - rozdíly mezi staro- a novousedlíky
 - architektura
 - využívání zahrady
 - životní styl
 - názory

- možný vznik konfliktů

Každodenní život a doprava

- ❑ Důsledky suburbanizace → nejde jen o novou výstavbu (zábor území atd.), ale také o každodenně se opakující aktivity nově příchozích (popř. zákazníků komerčních areálů)
- ❑ Prostorové oddělení funkcí (práce, bydlení, nákupy, volný čas) způsobuje enormní nároky na přepravu
- ❑ Život v suburbánní obci = neustálé přesuny mezi bydlištěm, jádrovým městem a dalšími obcemi v zázemí

MOŽNOSTI OVLIVŇOVAT

Kdo může ovlivňovat?

- existuje řada aktérů, kteří mohou suburbanizaci nějakým způsobem ovlivňovat
- ale: často protichůdné zájmy (developer vs. starosta)
- zákonné postupy vs. společenská a morální pravidla
- formální vs. neformální možnosti
- starosta, developer, architekt, územní plánovač, občan, noví obyvatelé, státní správa, zákonodárce, učitel, výzkumník

OBEČ

- formální možnosti
 - územní plán, regulační plán
 - územní rozhodnutí

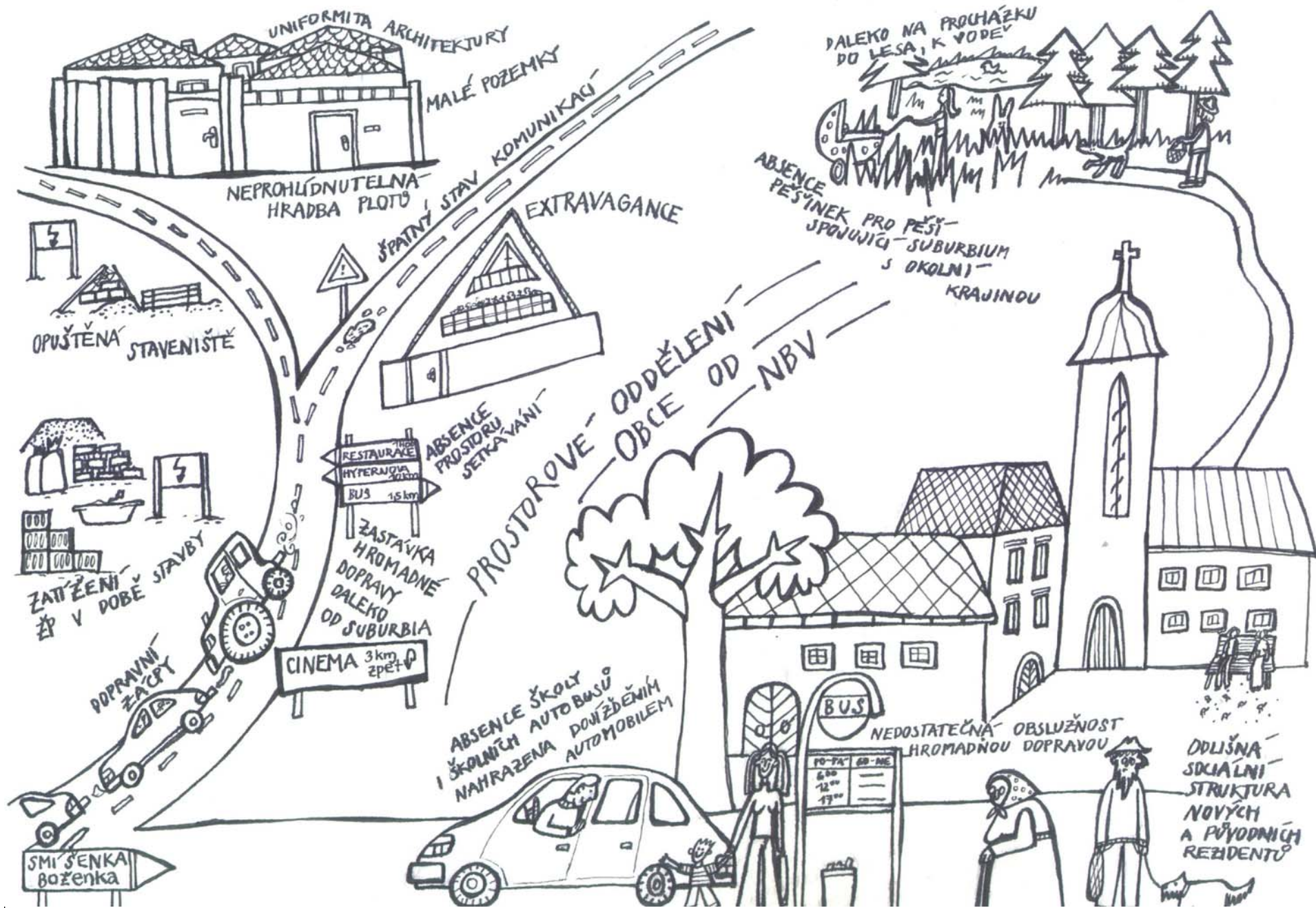
- regulace výstavby
 - charakter nových domů
 - rozsah výstavby
 - průchodnost území
 - přítomnost veřejných prostor atd.

Územní plán - doporučení

- uvažovat o území jako o celku, z pohledu potřeb obce
- neprovádět časté a účelové změny - chránit nezastavěné území
- respektovat pravidlo kompaktnosti zástavby
- řešit kapacitu technické, dopravní i sociální infrastruktury
- před výstavbou smluvně ošetřit, kdo bude vlastnit pozemky pod komunikacemi
- řešit širší vztahy v území – ekonomické a sociální

Noví residenti

- přináší zvýšené finanční nároky na obecní rozpočet
- ! přihlášení se k trvalému bydlišti
- zapojení do chodu obce
- využití specifických schopností a kontaktů ve prospěch obce
- možnosti
 - politická participace
 - psaní projektových žádostí o grant
 - sponzoring...

UNIFORMITA ARCHITEKTURY

MALE POZEMKY

NEPROHLIDNUTELNA HRADBA PLOTU

OPUSTENA STAVENISTE

ZATIZENI EP V DOBE STAVBY

DOPRAVNI ZACET

SMI SENKA Boženka

DOPRAVA KOMUNIKACI

EXTRAVAGANCE

RESTAURACE
HYPERNOVA
BUS 15 km

ZASTAVKA
HROMADNE
DOPRAVY
DALEKO
OD SUBURBIA

CINEMA 3 km zpět

ABSENCE ŠKOLY
I ŠKOLNICH AUTOBUSU
NAHRAZENA DOLŽEĐENIM
AUTOMOBILEM

PROSTOROVE ODDĚLENÍ
OBCE OD NBV

ABSENCE
PROSTORU
SETKAVÁNÍ

DALEKO NA PROHAZKU
DO LESA, K VODE

ABSENCE PEŠTNEK PRO PEŠI -
SPOJNICI SUBURBIUM
S OKOLNI KRAJINOU

NEDOSTATEČNÁ
OBSLUŽNOST
HROMADNOU DOPRAVOU

ODLIŠNÁ
SOCIÁLNÍ
STRUKTURA
NOVÝCH
A PŮVODNÍCH
REZIDENTŮ

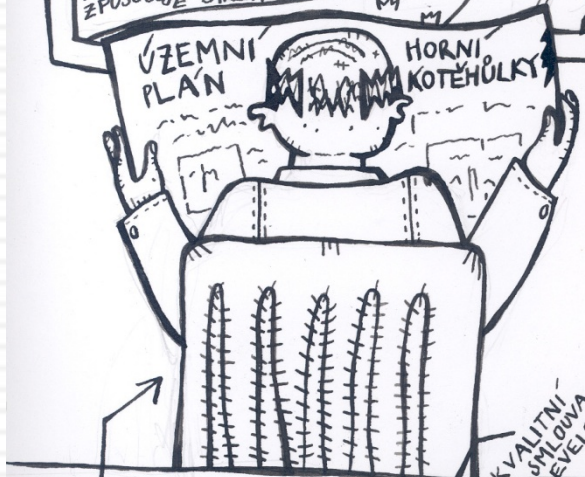
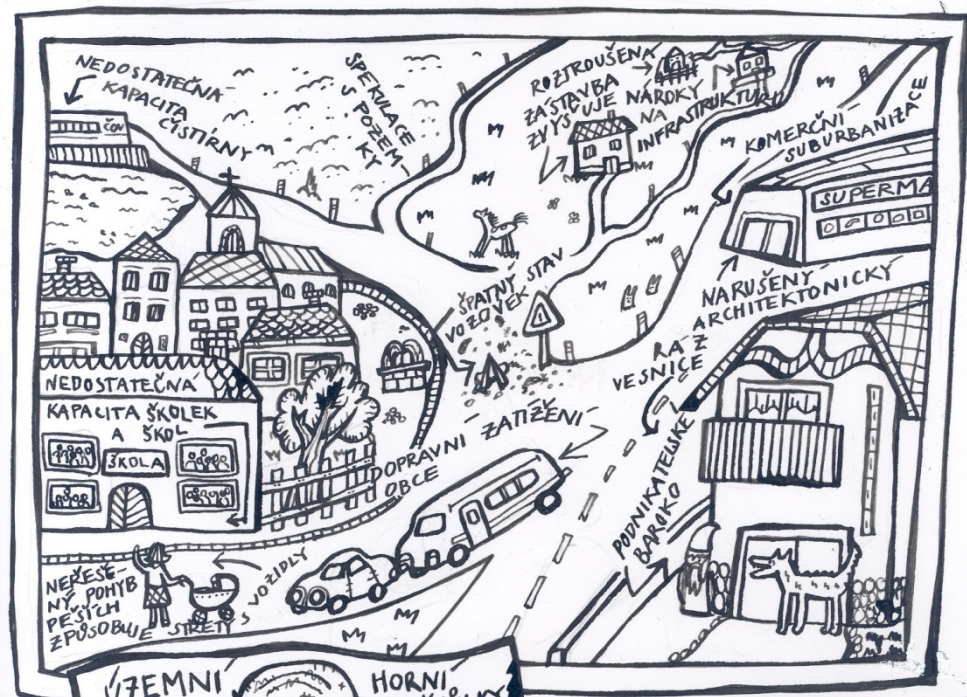
Děkuji za pozornost

Doc. RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D.

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Urbánní a regionální laboratoř - URRIlab

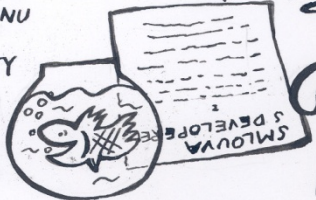
Na přípravě prezentace se podíleli kolegyně:
Mgr. Petra Puldová a Dr. Marie Feřtová, URRIlab

NEDOSTATEK KOMPETENTNÍCH OSOB K VÝKONU FUNKCE STAROSTY

Mgr. K. STARDOS-
VĚKDNÍ
HODINY:
Pon de li - 10-11h

CRRR... CRRR...

NOVOUJEDLŮCÍ
AKTIVNĚJI LOBUJÍCÍ
ZA SVĀ PRAVA
A POŽĀDAVKY

